

Силабус навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Рік навчання: 4 Семестр: 7

Кількість кредитів: 5

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – диференційований залік

Форма проведення занять – лекції, семінарські, практичні заняття

Назва курсу	Теорія та практика цивільно-правової відповідальності
Електронна версія курсу	

Коротка анотація до курсу – навчальна дисципліна «Теорія та практика цивільно-правової відповідальності» спрямована на поглиблене вивчення інституту відповідальності в цивільному праві, ознайомлення з актуальними проблемами цивільно-правової відповідальності в договірних та деліктних зобов'язаннях, формування навичок та умінь правильного тлумачення та застосування цивільно-правових норм в даній сфері.

1. Схема дисципліни

№ з/п	Тема
Тема 1	Інститут відповідальності в цивільному праві: теоретичні та практичні аспекти
Тема 2	Переддоговірна відповідальність в цивільному праві: доктрина та практика
Тема 3	Цивільно-правова відповідальність в договірних зобов'язаннях щодо передачі майна у власність та тимчасове користування
Тема 4	Цивільно-правова відповідальність в договірних зобов'язаннях щодо виконання робіт та надання послуг
Тема 5	Цивільно-правова відповідальність в договірних зобов'язаннях щодо здійснення кредитно-розрахункових операцій
Тема 6	Цивільно-правова відповідальність в недоговірних зобов'язаннях

2. Формат курсу – змішаний – курс має супровід в системі MOODLE, має структуру, компонент, завдання і систему оцінювання

3. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності:

Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практики Європейського суду з прав людини.

Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

4. Результати навчання:

Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Обсяг курсу:

Лекції	16
семінарські заняття	20
практичні заняття	14
самостійна робота	97

Технічне й програмне забезпечення /обладнання – мультимедійне забезпечення.

Неформальна освіта – не передбачена

6. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал за кожне

заняття). Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції ННІ за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

7. Рекомендована література

Основна:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
2. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 (в редакції Закону від 01.12.2005 № 3161-IV). URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12.
3. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>.
4. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду: Закон України від 01.12.1994 № 266/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
6. Порядок побутового обслуговування населення: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 16.06.2023 № 614. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2023-%D0%BF#Text>.
7. Про реалізацію окремих положень Закону України «Про захист прав споживачів»: постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1994 № 172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/172-94-%D0%BF#Text>.
8. Вчення про цивільно-правову відповідальність : монографія / І. В. СпасибоФатєєва, Л. М. Баранова, О. О. Беляєв та ін. ; за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2025. 816 с.
9. Дзера І. О. Санкції у цивільному праві України: проблеми теорії та судової практики. Монографія. К. : Дакор, 2022. 540 с.
10. Надьон В.В. Цивільно-правова відповідальність у вітчизняній і зарубіжній доктрині та практиці : монографія / В.В. Надьон ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2024. 416 с.
11. Приватно-правові засади захисту прав людини у соціальній державі: монографія / за заг.ред. І. В. Чеховської. Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. 572 с.
12. Цивільне право (особлива частина). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. 640 с.

Допоміжна:

1. Біленко М. С. Щодо питання цивільно-правової відповідальності в умовах уніфікації законодавства. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. № 6. С. 23–27.
2. Білянська Н.В. Відшкодування моральної шкоди як конституційний спосіб захисту порушених прав. *Реалізація норм Конституції України у цивільних та інших приватно-правових відносинах: проблеми теорії та практики* : матеріали Міжвузівського науково-теоретичного круглого столу, присвяченого 25-й річниці Конституції України (Київ, 22 червня 2021 р.). Київ, 2021. С. 7–12.
3. Білянська Н.В. Окремі аспекти відшкодування шкоди, завданої воєнними злочинами внаслідок збройної агресії Російської Федерації. *Проблеми кваліфікації та розслідування кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану* : матеріали наук.-теорет. конф. (Київ, 26 травня 2022 р.). Київ, 2022. С. 19–22.

4. Білянська Н.В. Орендні відносини в умовах воєнного стану. *Регулювання приватно-правових відносин в умовах воєнного стану в Україні* : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. (Київ, 29 вересня 2022 р.) / редкол.: С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський, В. П. Мироненко та ін. Київ : НАВС, 2022. С. 12–15.

5. Зозуляк О. І., Парута Ю. І. Перспективні напрями удосконалення цивільно-правової відповідальності. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2021. Випуск 63. С. 141–146.

6. Постанови Пленуму Верховного Суду в цивільному судочинстві. 8-ме вид., допов. і перероб. Упорядники: Вереша Р.В., Карпунцов В.В. Київ: Алерта, 2025. 508 с.

7. Резворович К.Р., Шепеленко Д.К. Захист прав, порушених внаслідок використання об'єктів авторського права штучним інтелектом. *Наукові перспективи*. 2024. № 2 (44). С. 1228–1238.

8. Репецький В.Г. Окремі аспекти цивільно-правової відповідальності за шкоду, заподіяну відомчими транспортними засобами. *Наукові перспективи*. 2025. № 1 (55). С. 1462–1473.

9. Цивільний кодекс України. Станом на 01 січня 2023 р.: наук.-практ. коментар / за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. Харитоновна Є. О., канд. юрид. наук, доц. Калітенко О. М. Київ : Норма права, 2023. 1424 с.

10. Чумак Р. Цивільно-правова відповідальність за невиконання та/або неналежне виконання договору про надання юридичних послуг. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 1. С. 46-51.

11. Burlaka Olha, Churpita Hanna, Bilianska Nataliia, Senyk Svitlana, Tsvirkun Oleksandr Features Of The Protection Of Civil Rights And Interests Under The Conditions Of Marital State. *Baltic Journal of Law & Politics*. 2023. Volume 16. Number 1. P. 389–400.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Бази українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.

5. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua>